

L a k i

hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaalaista omaisuutta.

Annettu Helsingissä 9 päivänä tammikuuta 1942.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Sodan aikana tai muulloin poikkeuksellisten olojen vallitessa tasavallan presidentti voi määrätä valtion hallintaan otettavaksi tai valtiolle luovutettavaksi sellaisen vieraan valtion tai sen kansalaisen Suomessa olevaa omaisuutta, jossa Suomen valtion tai Suomen kansalaisen omaisuutta on otettu valtiolle tai valtion hallintaan tai muulla tavoin huomattavasti rajoitettu sellaisen omaisuuden hallinta- tai käyttöoikeutta taikka huomattavalla tavalla vaikeutettu kauppa- tai liikesuhteita Suomen kanssa.

Tasavallan presidentti voi niin ikään 1 momentissa mainituin edellytyksin kieltää erääntyneiden tai erääntyvien maksujen suorituksen johonkin maahan sekä liiketoi-
miin ryhtymisen jonkin vieraan valtion tai sen kansalaisten kanssa ja antaa määräyksiä siitä, miten on meneteltävä sellaisesta

maksusta vapautumiseksi, jonka suorittaminen mainitulla tavalla on kielletty.

Valtioneuvosto voi määrätä, että suomalainen yritys, jonka tai jonka osake-enemistön 1 päivänä elokuuta 1941 omisti sellainen vieras valtio tai sen kansalaiset, joiden Suomessa olevaa omaisuutta 1 momentin nojalla on määrätty otettavaksi valtion haltuun, on otettava valtion hallintaan tai että tällaisen yrityksen Suomessa oleva omaisuus on luovutettava valtiolle.

2 §.

Valtiolle 1 §:n 1 ja 3 momentin nojalla luovutetusta omaisuudesta suoritettavasta korvauksesta säädetään erikseen.

3 §.

Joka rikkoo tämän lain nojalla annettuja määräyksiä, rangaistakoon, ellei muualla laissa ole ankarampaa rangaistusta säädetty, sakolla tai vankeudella enintään kuudeksi kuukaudeksi.

5—1942

136

N:o 18

4 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta sekä valtion haltuun sen nojalla

otetun omaisuuden hoidosta annetaan asetuksella.

Helsingissä 9 päivänä tammikuuta 1942.

Tasavallan Presidentti

RISTO RYTI.

Ulkoasiainministeri *Rolf Witting.*

Asetus

Suomessa olevan ulkomaalaisen omaisuuden ottamisesta valtion haltuun.

Annettu Helsingissä 16 päivänä tammikuuta 1942.

Ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia erinäisiä asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä säädetään 9 päivänä tammikuuta 1942 hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaalaista omaisuutta annetun lain 4 §:n nojalla:

1 §.

Milloin tasavallan presidentti tai valtioneuvosto hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaalaista omaisuutta 9 päivänä tammikuuta 1942 annetun lain 1 §:n 1 tai 3 momentin nojalla on määrännyt omaisuutta otettavaksi valtion hallintaan, on se luovutettava erityisen hoitokunnan huostaan. Hoitokunnan, jonka valtioneuvosto asettaa, tulee valtioneuvoston tarvittaessa vahvistamien ohjeiden mukaan hoitaa sanottua omaisuutta.

Milloin valtion hallintaan otettu omaisuus kuuluu sellaiselle yritykselle, josta mainitaan edellä mainitun lain 1 §:n 3 momentissa, tai on osakkeita tai muita arvopapereita, käyttää 1 momentissa mainittu hoitokunta kaikkia niitä oikeuksia, jotka sellaisen yrityksen omistajilla tahi sen laissa tai yhtiöjärjestyksessä määrättyillä elimillä tai arvopaperin omistajalla lain tahi yhtiöjärjestyksen mukaan on.

Hoitokunta on oikeutettu sen huostassa olevaa omaisuutta koskevista asioista kanta-

maan ja vastaamaan Suomen tuomioistuimissa ja viranomaisissa, ja on sillä myös oikeus omistajaa sitovasti tämän puolesta päättää omaisuuden hoidon kannalta tarpeellisia oikeustoimia.

2 §.

Valtiolle luovutetun omaisuuden käytöstä määrää valtioneuvosto.

3 §.

Milloin tasavallan presidentti hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaalaista omaisuutta annetun lain 1 §:n 2 momentin nojalla on kieltänyt maksujen suorittamisen johonkin maahan tai sen kansalaisille, on velallisen maksusta vapautuakseen suoritettava se 1 §:ssä mainitulle hoitokunnalle.

Maksu tapahtuu Suomen markoissa, jolloin ulkomaisessa rahassa määrättyä maksua Suomen markkoihin muunnettaessa sovelletaan viimeistä tunnettua Suomen Pankin avistamyntikurssia.

Tavaran hintaa suoritettaessa voidaan laskun määrästä vähentää laskussa mainittua tavaraa koskeva kohtuullinen välityspalkkio.

Näin tapahtunutta maksua on pidettävä täytenä suorituksena riippumatta siitä,

missä rahalajissa tavara on ostettu tai velka- taikka muu maksusitoumus sovittu suoritettavaksi.

Edellä olevat määräykset koskevat myös vielä suorittamatonta maksua tavarasta, joka jo on päästetty vapaaseen liikkeeseen.

Helsingissä 16 päivänä tammikuuta 1942.

Tasavallan Presidentti

RISTO RYTI.

N:o 98.

Asetus

hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaalaista omaisuutta annetun lain soveltamisesta eräisiin valtioihin ja niiden kansalaisiin annetun asetuksen muuttamisesta.

Annettu Helsingissä 30 päivänä tammikuuta 1942.

Ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia erinäisiä asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä muutetaan 9 päivänä tammikuuta 1942 hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaalaista omaisuutta annetun lain 1 §:n nojalla sanotun lain soveltamisesta eräisiin valtioihin ja niiden kansalaisiin 16 päivänä tammikuuta 1942 annetun asetuksen 1 ja 2 § näin kuuluviksi:

1 §.

Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningaskunnan, Australian Liittovaltion, Etelä-Afrikan Liittovaltion, Kanadan, Uuden Seelannin ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton sekä niiden kansalaisten Suomessa oleva kiinteä omaisuus ja irtaimistoksi katsottavat rakennukset, teollisuuslaitokset ja kauppaliikkeet sekä niihin kuuluvat varastot ja muu omaisuus, maatalousirtaimisto, kaikenlaatuiset kuljetusvälineet, pankkitalletukset, arvopaperit, clearingsaatavat ja kaikenlaatuinen muu omaisuus, siihen luettuna etumaksut toimittamattomista tavaroista, siirtyy Suomen valtion hallintaan, kunnes toisin määrätään.

Mikäli tällaista omaisuutta on 1 päivän elokuuta 1941 jälkeen siirtynyt kolmannelle henkilölle, on omaisuuden uusi haltija velvollinen luovuttamaan sen valtion hallintaan.

Mitä edellä on sanottu ei kuitenkaan koske sellaista omaisuutta, joka kuuluu

Suomessa olleelle ulkovallan lähetystölle tai sen henkilökunnalle.

Jokainen, jolla on hallussaan tämän pykälän 1 tai 2 momentissa mainittua omaisuutta, on velvollinen ilmoittamaan ja luovuttamaan sen Suomessa olevan ulkomalaisen omaisuuden ottamisesta valtion haltuun 16 päivänä tammikuuta 1942 annetun asetuksen 1 §:ssä mainitulle hoitokunnalle siinä ajassa ja sillä tavalla, kuin hoitokunta määrää. Viranomaisten on avustettava hoitokuntaa tällaisen omaisuuden selvillesaamisessa sekä myönnettävä tarpeen vaatiessa sille virka-apua omaisuuden luovutusvelvollisuuden voimaansaattamiseksi.

Omaisuutta valtion haltuun otettaessa on luovuttajalle annettava kuitti, josta ilmenee omaisuuden laatu, määrä ja arvo.

2 §.

Erääntyneiden tai erääntyvien maksujen suoritus Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, Austra-

lian Liittovaltioon, Etelä-Afrikan Liittovaltioon, Kanadaan, Uuteen Seelantiin ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liittoon tai niiden kansalaisille sekä kaikenlaisiin liiketoimiin ryhtyminen mainittujen maiden tai niiden kansalaisten kanssa on kielletty. Siitä, miten on meneteltävä tällaisesta maksusta vapautumiseksi, on säädetty erikseen.

Liiketoimiin ryhtymiseksi ei kuitenkaan katsota työsuhteen solmimista ja tähän pe-

rustuvasta työsuorituksesta tai muista palveluksista maksettavaa tavanmukaista palkkaa tai muuta korvausta.

Edellä 1 momentissa mainittujen maiden kansalaiset saakoot niin ikään tämän asetuksen säännösten estämättä yleisessä kaupassa ostaa ja hankkia itselleen, mitä he elatukseensa tai muuhun päivittäiseen kulutukseensa tarvitsevat, niin myös muitakin kulutustarvikkeita, mikäli tämä on muutoin sallittua.

Helsingissä 30 päivänä tammikuuta 1942.

Tasavallan Presidentti

RISTO RYTI.

Ministeri Henrik Ramsay.

VÄLIRAUHANSOPIMUKSEN 19.9.1944 artikla 16:

“Suomi sitoutuu olemaan sallimatta Saksalle ja Unkarille tai niiden kansalaisille tai niiden alueilla taikka niiden miehittämällä alueilla asuville henkilöille kuuluvan kaikenlaisen omaisuuden, (arvoesineet ja valuutat mukaan luettuna), maasta vientiä tai pakko-ottoa Liittoutuneiden (Neuvostoliiton) Ylimmän Sotilasjohdon suostumuksetta.” [Blinnikka s. 182.]

Pariisin RAUHANSOPIMUKSEN (691/1947) artikla 26:

“Suomi tunnustaa, että Neuvostoliitolla on oikeus kaikkeen Suomessa olevaan saksalaiseen omaisuuteen, jonka Saksaa varten asetettu valvontaneuvosto on siirtänyt Neuvostoliitolle, ja sitoutuu ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin tällaisen omaisuuden luovuttamiseen Neuvostoliitolle.”

[Tietoja ja luettelo NL:lle luovutetuista yhtiöistä.](#)

Tämän sivun osoite on:

www.porssitieto.fi/kirjoitus/ulkomaalainen-omaisuus.pdf

Asetus

**hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaa-
laista omaisuutta annetun lain soveltamisesta eräisiin valtioihin ja niiden
kansalaisiin.**

Annettu Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1944.

Ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia erinäisiä asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä säädetään 9 päivänä tammikuuta 1942 hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaalaista omaisuutta annetun lain 1 §:n nojalla, sellaisena kuin se kuuluu 22 päivänä toukokuuta 1942 annetussa laissa:

1 §.

Saksalle ja Unkarille tai niiden kansalaisille kuuluva Suomessa oleva kaikenlainen omaisuus siirtyy Suomen valtion hallintaan, kunnes toisin määrätään.

Mikäli tällaista omaisuutta on 19 päivän syyskuuta 1944 jälkeen siirtynyt kolmannelle henkilölle, on omaisuuden uusi haltija velvollinen luovuttamaan sen valtion hallintaan.

N:o 688

1211

Mitä edellä on sanottu, ei kuitenkaan koske sellaista omaisuutta, joka kuuluu Suomessa olleelle ulkovallan lähetystölle tai sen henkilökunnalle.

Tämän asetuksen säännökset eivät koske Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan kanssa 19 päivänä syyskuuta 1944 tehdyn välirauhan-sopimuksen 15 artiklassa mainittua omaisuutta.

2 §.

Jokainen, jolla on hallussaan 1 §:n 1 tai 2 momentissa mainittua omaisuutta, on velvollinen ilmoittamaan ja luovuttamaan sen Suomessa olevan ulkomaalaisen omaisuuden ottamisesta valtion haltuun 16 päivänä tammikuuta 1942 annetun asetuksen 1 §:ssä mainitulle hoitokunnalle siinä ajassa ja sillä tavalla, kuin hoitokunta määrää. Viranomaisten on avustettava hoitokuntaa tällaisen omaisuuden selvilleaamisessa sekä myönnettävä tarpeen vaatiessa sille virka-apua omaisuuden luovutusvelvollisuuden voimaansaattamiseksi.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1944.

Tasavallan Presidentin sijasta

Pääministeri U. J. CASTRÉN.

3 §.

Omaisuutta valtion haltuun otettaessa on luovuttajalle annettava kuitti, josta ilmenee omaisuuden laatu, määrä ja arvo.

4 §.

Erääntyneiden tai erääntyvien maksujen suoritus Saksaan ja Unkariin tai niiden kansalaisille sekä kaikenlaisiin liiketoimiin ryhtyminen mainittujen maiden tai niiden kansalaisten kanssa on kielletty. Siitä, miten on meneteltävä tällaisesta maksusta vapautumiseksi, on säädetty erikseen.

5 §.

Valtioneuvostolla on valta hakemuksesta myöntää poikkeuksia tämän asetuksen määräyksistä.

6 §.

Joka rikkoo tämän asetuksen määräyksiä, rangaistakoon niin kuin hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaalaista omaisuutta 9 päivänä tammikuuta 1942 annetussa laissa on säädetty.

Ministeri A. E. Martola.

N:o 741.

Asetus

hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaa-
laista omaisuutta annetun lain nojalla annettujen eräiden asetusten kumoamisesta.

Annettu Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1944.

Ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia erinäisiä asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä säädetään Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhtyneen Kuninkaskunnan välisen välirauhansopimuksen voimaansaattamisesta 23 päivänä syyskuuta 1944 annetun lain nojalla:

1 §.

Hallituksen oikeuttamisesta ottamaan valtion haltuun Suomessa olevaa ulkomaa-laista omaisuutta annetun lain soveltamisesta eräisiin valtioihin ja niiden kansalaisiin 16 päivänä tammikuuta 1942 annettu asetus, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä tammikuuta 1942 annetulla asetuksella, samoin kuin myös ensiksi mainitun asetuksen soveltamisalan laajentamisesta 23 päivänä tammikuuta 1942 annettu

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1944.

asetus kumotaan 19 päivästä syyskuuta 1944 lukien.

2 §.

Edellä 1 §:ssä mainittujen asetusten nojalla valtion haltuun otetun omaisuuden luovuttamisesta omistajien hallintaan huolehtii Suomessa olevan ulkomaalaisen omaisuuden ottamisesta valtion haltuun annetun asetuksen muuttamisesta 22 päivänä toukokuuta 1942 annetun asetuksen 1 §:ssä mainittu hoitokunta.

Tasavallan Presidentin sijasta
Pääministeri U. J. CASTRÉN.

Ministeri *A. E. Martola.*

N:o 410.

Laki

saksalaisen omaisuuden luovuttamisesta.

Annettu Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1946.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Sellainen saksalainen omaisuus, jota koskevat oikeudet Liittoutuneiden Suomessa olevan Valvontakomission ilmoituksen mukaan ovat Potsdamissa vuonna 1945 pidetyssä kolmen vallan konferenssissa tehtyjen päätösten nojalla siirtyneet Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitolle, on Suo-

men viranomaisten toimesta luovutettava Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton määräämälle vastaanottajalle sillä tavoin, kuin jäljempänä säädetään.

2 §.

Saksalaisella omaisuudella tarkoitetaan tässä laissa sellaista Suomessa olevaa omai-

suutta, joka 19 päivänä syyskuuta 1944 on kuulunut:

1) Saksalle tai muulle saksalaiselle julkiselle yhdyskunnalle;

2) henkilölle, jolla sanottuna päivänä on ollut Saksan kansalaisoikeudet hänen samalla olematta Suomen kansalainen;

3) sellaiselle yhtiölle, osuuskunnalle, yhdistykselle, laitokselle tai säätiölle taikka muulle yhteisölle, jonka kotipaikka tai päähallinto edellä mainittuna päivänä oli Saksassa; tai

4) edellä 1—3 kohdassa mainittuihin verrattaville henkilöille, yhteisöille tai yhdyskunnille.

Jos syntyy epätietoisuutta siitä, onko omaisuutta tai sen osaa pidettävä tässä pykälässä tarkoitettuna saksalaisena omaisuutena, ratkaisee asian valtioneuvosto.

3 §.

Edellä 2 §:ssä mainittuun omaisuuteen luetaan kiinteä ja kaikenlainen irtain omaisuus, kuten rahat, arvopaperit, talletukset, osuudet yhtiöissä tai muissa yhteisöissä, omaisuusesineet sekä saamiset ja muut varallisuus oikeudet.

4 §.

Suomessa olevan ulkomaalaisen omaisuuden ottamisesta valtion haltuun 16 päivänä tammikuuta 1942 annetussa asetuksessa (54/42) mainitun hoitokunnan asiana on huolehtia tässä laissa tarkoitettua omaisuuden luovuttamisesta Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton määräämälle vastaanottajalle sekä muusta tämän lain täytäntöönpanosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hoitokuntaa sanotaan jäljempänä tässä laissa hoitokunnaksi.

5 §.

Saksalainen omaisuus luovutetaan sen vastaanottajalle sellaisena, kuin omaisuus on luovutuksen tapahtuessa.

6 §.

Jos saksalaista omaisuutta on 19 päivänä syyskuuta 1944 tai sen jälkeen luovutettu täyttä korvausta vastaan, sovellettaisiin vastikkeeseen, mitä tässä laissa on saksalaisesta omaisuudesta säädetty. Jolle vastiketta voidaan luovuttaa omaisuuden vastaanottajalle, luovutus peruutuu, mikäli vastiketta ei ole Suomessa käytetty omaisuuden hoitoon tai omistajan elinkeinotoi-

mintaan tahi asianomaisen henkilön ja hänen perheensä elatukseen. Milloin omaisuutta on luovutettu muutoin kuin täyttä korvausta vastaan, peruutukseen luovutus, kun omaisuudesta ehkä suoritettu vastike, sikäli kuin sitä on tallella, palautetaan.

7 §.

Tämän lain mukaan luovutettavaan omaisuuteen kohdistuva selvä ja riidaton saaminen, jonka vakuutena ei ole saksalaista omaisuutta tai jonka suorittamisesta omaisuuden vastaanottaja ei ota vastatakseen, on maksettava hoitokunnan toimesta saamisen erääntymisajasta riippumatta ennen omaisuuden luovuttamista, mikäli saamisoikeus jäljempänä 8 §:ssä olevien säännösten mukaisesti ei raukea.

8 §.

Saamisoikeus, joka kohdistuu luovutettavaan omaisuuteen, raukeaa, jos velkojana on 2 §:ssä tarkoitettu henkilö, yhteisö tai yhdyskunta taikka jos saaminen on syntynyt 19 päivänä syyskuuta 1944 tai sen jälkeen eikä ole johtunut velallisen omaisuuden hoidosta tai elinkeinotoiminnasta tahi varojen hankkimisesta hänen ja hänen perheensä elatusta varten.

Niin ikään raukeaa sellainen saamisoikeus, jota ei eräiden Saksaa koskevien maksusuhteiden ilmoitusvelvollisuudesta 7 päivänä syyskuuta 1945 annetun asetuksen (891/45) mukaisesti ole ilmoitettu taikka jota velkoja ei siinä tapauksessa, että sanotussa asetuksessa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden ei ole katsottava koskeneen saamista, kolmenkymmenen päivän kuluessa tämän lain voimaan tulemisesta kirjallisesti ilmoita hoitokunnalle.

Mitä edellä on säädetty, ei koske Suomessa maksettavaa julkista veroa ja maksua.

9 §.

Mitä 7 ja 8 §:ssä on sanottu, noudatetaan soveltuvin kohdin muidenkin luovutettavaan omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien osalta, kuitenkin niin, että 8 §:n 2 momentissa mainittua ilmoitusta ei ole tarpeen tehdä, jos oikeus on kirjattu tai omaisuus on oikeuden haltijan hallussa.

10 §.

Edellä 6 §:ssä säädetystä omaisuuden luovutuksen peruuttamisesta sekä 8 ja

9 §:ssä sanotusta oikeuden raukeamisesta päättää hoitokunta.

Jos hoitokunnan toimesta omaisuus on luovutettu konkurssiin, hoitokunnan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetuista päätöksistään konkurssituomioistuimelle.

11 §.

Saksalaisen omaisuuden luovutuksesta on hoitokunnan ja omaisuuden vastaanottajan allekirjoittaman pöytäkirjan mukaisesti laadittava luovutuskirja, jossa on mainittava, että luovutus tapahtuu tämän lain nojalla. Luovutuskirja on hoitokunnan puolesta allekirjoitettava. Jos omaisuuden luovuttaminen Suomen lain mukaan on tapahtuva määrämuotoisesti, katsotaan muotovaatimus täytetyksi, kun luovutuskirja on näin allekirjoitettu.

Milloin velkakirjan, vekselin, osakekirjan tai muun sellaisen asiakirjan luovuttaminen Suomen lain mukaan edellyttää, että luovutuksesta tehdään asianmukainen merkintä asiakirjaan, on siirtomerkintä hoitokunnan puolesta allekirjoitettava.

12 §.

Edellä 11 §:ssä tarkoitettu ja asianmukaisesti allekirjoitettu luovutuskirja käy siinä mainitun omaisuuden saantokirjasta.

13 §.

Lainhuudon hakeminen tämän lain mukaisesti luovutetun kiinteän omaisuuden saannolle on hoitokunnan asiana. Lainhuutoa haettaessa ei omaisuuden vastaanottajan valtuutus eikä selvitys edellisen omistajan omistusoikeudesta ole tarpeen.

14 §.

Jos saksalainen omaisuus on panttina tai muutoin saamisen vakuutena, on virallinen jäljennös luovutuskirjasta toimitettava vakuuden haltijalle.

Milloin saamis- tai muu oikeus on tämän lain mukaisesti luovutettu, siitä on ilmoitettava velalliselle tai muulle suoritusvelvolliselle taikka, mikäli kysymys on osakekirjasta, osuustodistuksesta tai muusta sellaisesta asiakirjasta, asianomaiselle yhteisölle merkinnän tekemistä varten kirjan uudesta haltijasta yhteisön hallituksen pidettävään luetteloon.

15 §.

Jos saamis- tai muu oikeus on rauennut

8 tai 9 §:n nojalla, siitä on ilmoitettava oikeuden haltijalle, mikäli tämän osoite on hoitokunnan tiedossa. Kirjatun oikeuden raukeamisesta hoitokunta ilmoittakoon myös kirjaamisesta huolehtivalle tuomioistuimelle tai muulle viranomaiselle.

16 §.

Jokainen, jolla on hallussaan saksalaista omaisuutta, on velvollinen asianomaisen viranomaisen kehoituksesta tämän määräämässä ajassa luovuttamaan luovutusmääräyksessä mainitun omaisuuden siinä ilmoitetulle viranomaiselle.

Jollei 1 momentissa mainittua luovutusmääräystä noudateta, otettakoon omaisuus asianomaiselta viranomaisen toimesta. Tätä varten voidaan tarvittaessa avauttaa lukkoja ja ovia, poistaa esteitä sekä vastarintaa kohdattaessa käyttää sen verran väkivaltaa, kuin vastarinnan voittamiseksi on tarpeen.

17 §.

Milloin luovutettavaan omaisuuteen kuuluva asiakirja ei ole saatavissa taikka on kadonnut tai turmeltunut, huolehtikoon hoitokunta sen kuolettamisesta. Kuolettamismenettelyssä on muutoin soveltuvin kohdin noudatettava, mitä asiakirjain kuolettamisesta 14 päivänä elokuuta 1901 annetussa laissa on säädetty. Kun asiakirja on kuoletettu, olkoon oikeuden kuolettamista koskevan päätöksen tai kuoletetun sijaan annettavan uuden asiakirjan luovuttamisesta voimassa, mitä asiakirjan luovuttamisesta tässä laissa on säädetty.

18 §.

Jos Suomen kansalainen tai muu kuin 2 §:ssä tarkoitettu Suomessa asuva henkilö taikka sellainen Suomessa toimiva yhteisö tai yhdyskunta, jota 2 §:ssä ei tarkoiteta, on kärsinyt vahinkoa tässä laissa säädetystä omaisuuden luovuttamisesta, korvataan vahinko asianomaiselle, mikäli tämän on katsottava olleen vilpittömässä mielessä, valtion varoista.

Henkilölle, joka 19 päivänä syyskuuta 1944 on ollut Saksan kansalainen ja joka sen jälkeen on saanut Suomen kansalaisoikeudet, älköön kuitenkaan tämän lain perusteella suoritettako vahingonkorvausta. Vahinkoa, joka on aiheutunut 6 §:ssä tarkoitetusta omaisuuden luovutuksen peruuttamisesta, ei myöskään korvata muutoin

kuin palauttamatta jääneen vastikkeen osalta. Niin ikään ei 1 momentin mukaan korvaukseen oikeutetulle suoriteta korvausta vahingosta, joka on aiheutunut ilmoittamatta jääneen saamis- tai muun oikeuden raukeamisesta 8 tai 9 §:n nojalla.

19 §.

Vahingonkorvausta, jota 18 §:ssä tarkoitetaan, on haettava valtiovarainministeriöltä valtioneuvoston määrättävässä ajassa.

Korvauksen hakija, joka ei tyydy valtiovarainministeriön korvausasiassa antamaan päätökseen, voi valittaa siitä korkeimpaan hallinto-oikeuteen viimeistään kolmantenkymmenentenä päivänä päätöksen tiedoksi saamisesta. Valituskirja, johon on liitettävä valituksenalainen päätös alkuperäisenä tai virallisesti oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksestä tiedon, on annettava tai säädetyssä järjestyksessä postitse toimitettava sanotussa ajassa valtiovarainministeriöön, sieltä lähetettäväksi ministeriön asiasta antaman lausunnon ohella korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

20 §.

Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton määräämällä omaisuuden vastaanottajalla on sen estämättä, mitä laissa on säädetty taikka asianomaisen suomalaisen yhteisön yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä määrätty, oikeus Suomessa omistaa ja hallita tämän lain mukaisesti luovutettua omaisuutta.

Mitä 1 momentissa on sanottu, sovellettaisiin myös sellaisen osakeyhtiön osakkeisiin, jota perustettaessa yhtiöön pannaan luovutettua omaisuutta osakkeita vastaan ja jonka osakkeet, laissa muille annettaviksi

edellytettyjä lukuun ottamatta, omistaa luovutetun omaisuuden vastaanottaja.

21 §.

Poliisi- ja täytäntöönpanoviranomaiset ovat velvolliset suorittamaan hoitokunnan määräämät, tässä laissa tarkoitettun omaisuuden luovuttamiseen liittyvät tehtävät. Muidenkin viranomaisten on hoitokunnan pyynnöstä annettava sille tarvittavaa virka-apua.

Hoitokunnalla on niin ikään oikeus saada muiltakin kuin viranomaisilta tämän lain täytäntöönpanemiseksi tarvittavia tietoja.

22 §.

Tässä laissa tarkoitettua omaisuuden siirrosta ei suoriteta leimaveroa. Leimaverovapaus koskee myös sellaisen osakeyhtiön osakekirjoista suoritettavaa leimaveroa, jota 20 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, sekä luovutuskirjaa, jolla omaisuutta pannaan tällaiseen yhtiöön sen osakkeita vastaan. Toimituskirjat ja asiakirjat 18 ja 19 §:ssä tarkoitetuissa korvausasioissa ovat niin ikään leimaverosta vapaat.

23 §.

Joka vahingoittamalla tai hävittämällä tämän lain mukaisesti luovutettavaa omaisuutta taikka muulla tavoin tahallaan estää tai yrittää estää tämän lain täytäntöönpanoa, rangaistakoon, jollei muualla laissa ole ankarampaa rangaistusta säädetty, sakolla tai enintään kahden vuoden vankeudella.

24 §.

Tarkempia määräyksiä ja ohjeita tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa tarvittaessa valtioneuvosto.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1946.

Tasavallan Presidentti

J. K. PAASIKIVI.

Ulkoasiainministeri *Carl Enckell.*

Laki**saksalaisen omaisuuden luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta.**

Annettu Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1946.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, kumotaan saksalaisen omaisuuden luovuttamisesta 1 päivänä kesäkuuta 1946 annetun lain (410/46) 7 § ja muutetaan sanotun lain 2, 5, 6, 8, 9, 17 ja 18 § näin kuuluviksi:

2 §.

Saksalaisella omaisuudella tarkoitetaan tässä laissa sellaista Suomessa olevaa omaisuutta, joka 19 päivänä syyskuuta 1944 on kuulunut:

1) Saksalle tai muulle saksalaiselle julkiselle yhdyskunnalle;

2) henkilölle, jolla sanottuna päivänä on ollut Saksan kansalaisoikeudet;

3) sellaiselle yhtiölle, osuuskunnalle, yhdistykselle, laitokselle tai säätiölle taikka muulle yhteisölle, jonka kotipaikka tai päähallinto edellä mainittuna päivänä oli Saksassa; tai

4) edellä 1—3 kohdassa mainittuihin verrattaville henkilöille, yhteisöille tai yhdyskunnille.

Jos syntyy epätietoisuutta siitä, onko omaisuutta tai sen osaa pidettävä tässä pykälässä tarkoitettuna saksalaisena omaisuutena, ratkaisee asian valtioneuvosto.

5 §.

Saksalainen omaisuus luovutetaan sen vastaanottajalle sellaisena, kuin omaisuus on luovutuksen tapahtuessa. Jos omaisuuden arvo 19 päivän syyskuuta 1944 jälkeen on alentunut, suoritetaan omaisuuden vastaanottajalle tämän sitä vaatiessa arvon alenemista vastaava korvaus valtion varoista.

6 §.

Jos saksalaista omaisuutta on 19 päivänä syyskuuta 1944 tai sen jälkeen luovutettu, luovutus peruutuu, milloin omaisuuden vastaanottaja sitä vaatii, jäljempänä 10 §:ssä mainitun viranomaisen päätöksen nojalla.

8 §.

Saamisoikeus, joka kohdistuu luovutettavaan omaisuuteen, raukeaa, mikäli omaisuuden vastaanottaja sitä vaatii, jäljempänä 10 §:ssä mainitun viranomaisen päätöksen nojalla siitä riippumatta, milloin oikeus on syntynyt.

Sellainen saamisoikeus, jota ei eräiden Saksaa koskevien maksusuhteiden ilmoitusvelvollisuudesta, 7 päivänä syyskuuta 1945 annetun asetuksen (891/45) mukaisesti ole ilmoitettu taikka jota velkoja ei siinä tapauksessa, että sanotussa asetuksessa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden ei ole katsottava koskeneen saamista, kolmenkymmenen päivän kuluessa saksalaisen omaisuuden luovuttamisesta annetun lain voimaan tulemisesta ole kirjallisesti ilmoittanut hoitokunnalle, raukeaa kuitenkin ilman 1 momentissa mainittuja toimenpiteitä.

9 §.

Mitä 8 §:n 1 momentissa on saamisoikeuden raukeamisesta sanottu, sovellettakoon myös muuhun sellaiseen kirjattuun tai kir-

jaamattomaan oikeuteen, jonka osalta omaisuuden vastaanottaja on esittänyt vaatimuksen oikeuden raukeamisesta. Niin ikään sovelletaan 8 §:n 2 momentin säännöksiä muihinkin kuin saamisoikeuksiin, jollei oikeus ole ollut kirjattu tai omaisuus ole ollut oikeuden haltijan hallussa.

17 §.

Milloin luovutettavaan omaisuuteen kuuluva asiakirja ei ole saatavissa taikka on kadonnut tai turmeltunut, huolehtikoon hoitokunta sen kuolettamisesta.

Kuolettamismenettelyssä on soveltuvien kohdin noudatettava, mitä asiakirjain kuolettamisesta 14 päivänä elokuuta 1901 annetussa laissa on säädetty, kuitenkin niin, että hakemus on tehtävä Helsingin kaupungin raastuvanoikeudessa ja sanotun lain 8 §:ssä säädetty kuulutus on julkaistava kerran myös ainakin yhdessä sillä paikakunnalla leviävässä sanomalehdessä, jonka oikeudessa hakemus asiakirjan kuolettamisesta sanotun lain mukaan olisi ollut tehtävä.

Kun asiakirja on kuoletettu, olkoon oikeuden kuolettamista koskevan päätöksen tai kuoletetun sijaan annetun uuden asiakirjan luovuttamisesta voimassa, mitä asiakirjan luovuttamisesta tässä laissa on säädetty.

18 §.

Jos Suomen kansalainen tai muu kuin 2 §:ssä tarkoitettu Suomessa asuva henkilö taikka sellainen Suomessa toimiva yhteisö

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 1946.

tai yhdyskunta, jota 2 §:ssä ei tarkoiteta, on kärsinyt vahinkoa tässä laissa säädetystä omaisuuden luovuttamisesta, korvataan vahinko asianomaiselle, mikäli tämän on katsottava olleen vilpittömässä mielessä, valtion varoista. Vahingosta, joka on johdunut ennen 19 päivää syyskuuta 1944 syntyneen oikeuden raukeamisesta, suoritetaan mainituin edellytyksin korvaus muullekin kuin edellä sanotulle henkilölle, yhteisölle tai yhdyskunnalle, niitä lukuun ottamatta, joista 2 §:ssä on kysymys.

Henkilölle, joka 19 päivänä syyskuuta 1944 on ollut Saksan kansalainen ja joka sen jälkeen on saanut Suomen kansalaisoikeudet, älköön kuitenkaan tämän lain perusteella suoritettako vahingonkorvausta. Vahinkoa, joka on aiheutunut 6 §:ssä tarkoitettu omaisuuden luovutuksen peruuttamisesta, ei myöskään korvata muutoin kuin palauttamatta jääneen vastikkeen osalta. Niin ikään ei 1 momentin mukaan korvaukseen oikeutetulle suoriteta korvausta vahingosta, joka on aiheutunut ilmoittamatta jääneen saamis- tai muun oikeuden raukeamisesta 8 tai 9 §:n nojalla.

Tämä laki tulee voimaan 23 päivänä syyskuuta 1946.

Sellaisessa tämän lain 17 §:ssä tarkoitussa asiassa, joka on vireillä lain tullessa voimaan, on sovellettava sanottua pykälää sen muuttamattomassa muodossa.

Tasavallan Presidentti

J. K. PAASIKIVI.

V. t. ulkoasiainministeri *Reinh. Svento.*